

- §16b-miljøtilladelse til
Holsegård
Brommevej 29
3760 Gudhjem

Kolofon: Bornholms Regionskommune; Marts 2023
Journalnummer: 22/29719
Udarbejdet af: Center for Natur, Miljø og Fritid
Sagsbehandler: Helle Thers/Katrine Høst (naturafsnit)
Kortbilag: Geodatastyrelsen

§ 16 b TILLADELSE

til

Holsegård

Brommevej 29, 3760 Gudhjem

Gyldighed

Denne tilladelse meddeles efter § 16 b, stk. 1 i Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 med senere ændringer.

Tilladelsen gælder fra annonceringsdatoen den 14. marts 2024.

DATABLAD

Titel:	§ 16 b tilladelse til Holsegård
Tilladelsen omfatter:	Produktion af kvier, kalve, fedekvæg. Produktionsareal: 775 m ² i 5 stald-afsnit
Ejendom/husdyrbrug:	Brommevej 29, 3760 Gudhjem
Matrikelnummer og ejerlav:	111c Østerlarsker m.fl.
Ejendomsnummer:	8984856
CVR-/P-nummer:	33835000
CHR-nummer:	15592
Ejer, ansøger og driftsansvarlig:	Jeppe Staalegaard Rasmussen, Brommevej 29, 3760 Gudhjem
Kontaktoplysninger:	Tlf. 27268417; e-mail: holsegaard@live.dk
Konsulent:	Heidi Ledskov, VKST, Fulbyvej 15, 4180 Sorø
Tilsynsmyndighed:	Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid, Skovløkken 4, Tejn, 3770 Allinge
Kontakt tilsynsmyndighed:	Tlf. 5692 0000; e-mail: nmf@brk.dk ; Hjemmeside: www.brk.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Datablad	3
Indholdsfortegnelse	4
1 Ikke-teknisk resumé	6
2 Tilladelsen med vilkår	7
2.1 Afgørelse om tilladelse efter § 16 b, stk. 1.....	7
2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion.....	8
2.3 Vilkår for driften	8
2.4 Gyldighed – udnyttelse og bortfald.....	12
2.5 Retsbeskyttelse	12
2.6 Offentlighed	13
2.7 Klagevejledning	13
3 Beliggenhed og planmæssige forhold	15
3.1 Bygninger og faste afstandskrav.....	15
3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet	18
4 Husdyrproduktion og reststoffer	21
4.1 Husdyrhold og staldanlæg	21
5 Ressourceforbrug	24
5.1 Foder og foderopbevaring.....	24
5.2 Vand	24
5.3 Energi.....	24
5.4 Diverse hjælpestoffer	25
6 Reststoffer	25
6.1 Spildevand - herunder restvand og tagvand	25
6.2 Affald	25
7 Gener fra husdyrbruget	27
7.1 Lugt	27
7.2 Støj og rystelser	29
7.3 Støv	29
7.4 Lys.....	30
7.5 Fluer og skadedyr	30
7.6 Transport.....	31
8 Ammoniaktab og naturpåvirkning	32
8.1 Ammoniakemission og BAT-krav	32
8.2 Ammoniakdeposition til naturområder	33

9	Mulige driftsforstyrrelser og uheld	37
10	Egenkontrol og dokumentation	38
11	Samlet vurdering	39
12	Bilag	40
	Bilagsoversigt:	40
	Bilag 1. Produktionsareal ansøgt drift	41
	Bilag 2. Situations- og beredskabsplan for Holsegård	42

1 IKKE-TEKNISK RESUMÉ

Jeppe Staalegaard Rasmussen ansøger hermed om husdyrtilladelse i henhold til husdyrbruglovens § 16 b til et hold af kvier på ejendommen Holsegård, Brommevej 29, 3760 Gudhjem.

På Holsegård er der i nudrift tilladelse til 4,46 DE – denne miljøtilladelse muliggør at eksisterende stalde på Holsegård kan anvendes til produktion af kvæg.

Det samlede produktionsareal udgør alt 775 m².

Husdyrgødningen fra produktionen opbevares på møddingsplads på ejendommen eller i markstak. En eksisterende gyllebeholder anvendes til biogasgylle.

Ansøgningen er indgivet i henhold til husdyrbruglovens § 16 b og er indsendt til Bornholms Regionskommune gennem det elektroniske ansøgningssystem husdyrgoedkendelse.dk (skema nr. 243637).

Staldene overholder de krævede mindsteafstande til nabobeboelser og beboelsesområder, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed og naboskel.

I ansøgningen er der foretaget beregninger der viser, at de krævede lugtgeneafstande mellem staldene og omkringboende overholdes.

På baggrund af ejendommens beliggenhed og beskrivelsen af driften forventes produktionen desuden ikke at forårsage væsentlige gener for naboer og forbipasserende i form af støv, støj og rystelser, lys, transport eller forekomst af skadedyr. Tilsvarende vurderes husdyrbrugets brug af ressourcer (herunder foder, energi og vand) samt håndtering af reststoffer (herunder affald og spildevand) ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning.

I ansøgningen er der foretaget beregninger af den samlede ammoniakudledning fra produktionen og dennes påvirkning af omkringliggende naturområder. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil forårsage væsentlig påvirkning af ammoniakfølsomme naturområder i området.

Den samlede ammoniakfordampning fra husdyrbruget inkl. gødningslager beregnes til i alt 568 kg NH₃-N pr år. Størrelsen af det ansøgte produktionsareal er 775 m² med en beregnet ammoniakfordampning under 750 kg NH₃-N pr år. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne om tilladelse efter § 16b i husdyrbrugloven uden BAT-krav. Idet den samlede emission fra anlægget ikke overskrider 750 kg N/ha/år skal der således ikke tages stilling til BAT, jf. Husdyrbruglovens § 27, stk. 2.

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at indretning og drift af husdyrbruget og håndtering af husdyrgødningen sker i overensstemmelse med gældende regler, og at driften kan foregå uden væsentlig påvirkning af miljøet eller omkringboende, som dette er defineret i husdyrbrugloven. Kommunen vurderer desuden, at projektet ikke vil påvirke eller true arter og naturtyper, der er en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder, eller bilag IV-arter og deres yngle- og rasteområder.

2 TILLADELSEN MED VILKÅR

I dette afsnit beskrives den ansøgte produktion og baggrunden for den meddelte afgørelse om tilladelse med tilhørende vilkår for driften. Desuden beskrives en række juridiske forhold ved tilladelsen, samt hvordan offentligheden har haft indflydelse på projektet og kommunens vurderinger. Til sidst beskrives mulighederne for at klage over afgørelsen.

2.1 Afgørelse om tilladelse efter § 16 b, stk. 1

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid har vurderet, at der i henhold til de gældende regler¹ kan meddeles tilladelse til produktionen af flexproduktion af kvæg på husdyrbruget Holsegård, Brommevej 29, 3760 Gudhjem, matr.nr. 111c Østerlarsker m.fl. Tilladelsen omfatter produktion af flexproduktion af kvæg i det eksisterende staldanlæg inkl. gødningsopbevaringsanlæg og øvrige driftsbygninger. Det samlede produktionsareal udgør 775 m².

Da det ansøgte produktionsareal overstiger 100 m², er projektet omfattet af husdyrbruglovens regler. Ammoniakemissionen fra husdyrbruget beregnes til mindre end 750 kg NH₃-N pr. år. Tilladelsen meddeles derfor efter husdyrbruglovens § 16 b, stk. 1.

Tilladelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen, bilag og øvrigt materiale fremsendt af ansøgers konsulent. Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering – se de følgende afsnit 3 - 10.

Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med de stillede vilkår i nedenstående Afsnit 2.3 og bestemmelserne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen) samt øvrig gældende lovgivning også i de tilfælde, hvor disse regler er skærpende i forhold til denne tilladelse. Vilkårene er gældende fra det tidspunkt, hvor tilladelsen tages i brug, med mindre andet fremgår af tilladelsen.

Da det ansøgte medfører en samlet ammoniakemission på mindre end 750 kg NH₃-N pr. år, er der i henhold til Husdyrbruglovens § 27, stk. 2 ikke redegjort for husdyrbrugets anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT – Best Available Techniques) til reduktion af ammoniakemissionen.

Bornholms Regionskommune har vurderet de miljømæssige konsekvenser ved godkendelse af kvæghold på Holsegård efter stipladsmodellen i forhold til den nuværende lovlige produktion på Holsegård (nudrift) og i forhold til husdyrbrugets lovlige drift for 8 år siden.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter ændringerne kan drives uden væsentlig påvirkning af natur, miljø og landskab, når vilkårene i denne miljøtilladelse og de gældende regler på området overholdes.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med senere ændringer, tilhørende bekendtgørelse nr. 916 af 23. juni 2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 760 af 30. juli 2019 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen). Desuden bekendtgørelse nr. 1595 af 06. december 2018 om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

2.2 Ansøgning om tilladelse og eksisterende produktion

Ejendommen Holsegård, Brommevej 29, 3760 Gudhjem matr.nr. 111c Østerlarsker m.fl. ønskes drevet med kvæg, enten kvier og kalve eller fedekvæg.

Husdyrholdet kommer til at bestå af kvier, kalve og/eller fedekvæg. Der søges til flexgruppe – således at der lovligt kan opstaldes alle kvægtyper på dybstrøelse.

Der foretages ingen ydre eller indre ændringer af det eksisterende bygnings sæt, bortset fra at tidligere anvendte staldafsnit indrettes med dybstrøelse og tages i brug igen. Derudover anvendes befæstede plads til møddingsplads.

Husdyrgødningen udgøres udelukkende af dybstrøelse i de måneder, hvor kvæg har adgang til staldene. Dybstrøelses muges ud og lagres på møddingsplads eller i markstak. Hovedparten af dybstrøelsen køres ud direkte fra staldene og pløjes ned eller lægges i markstak.

På Holsegård er der i nudrift et produktionsareal på 395 m². Ansøgt drift samt 8 års drift udgør et produktionsareal på i alt 775 m².

Produktionen ønskes godkendt efter den nye husdyrregulering fra 2017 (stipladsmodellen).

Der forekommer ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid har modtaget ansøgningen om miljøtilladelse til Holsegård gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem (www.husdyrgodkendelse.dk) første gang den 25. januar 2024 (skema nr. 243637). Kommunen har efterfølgende modtaget rettelse til ansøgningen - senest den 15. februar 2024 - og har afgjort sagen på baggrund af version 3 af ansøgningskemaet.

Produktionen på Holsegård er ikke teknisk, forurenings- eller driftsmæssigt forbundet med andre produktioner, hvorfor denne miljøtilladelse alene omfatter Holsegård.

2.3 Vilkår for driften

Tilladelsen meddeles på nedenstående vilkår, som der henvises til i de relevante afsnit under "kommunens vurdering" i miljøredegørelsen. Vilkårene er krav, som stilles for at fastholde forudsætningerne for tilladelsen og, som er med til at sikre, at der ikke opstår væsentlig virkning på miljøet eller væsentlige gener.

Husdyrbruget skal altid leve op til de generelle regler for husdyrbrug og håndtering af husdyrgødning fastsat i love og bekendtgørelser, også selv om disse regler måtte være skærpente i forhold til denne godkendelse.

Tilladelsen indeholder desuden vilkår, som skal sikre, at Bornholms Regionskommune holdes informeret om ændringer i ejerforhold eller hvem, der er driftsansvarlig for husdyrbruget. Da kommunen skal vurdere om evt. planer om ændringer på husdyrbruget udløser krav om tillæg til tilladelsen, stilles desuden vilkår om anmeldelse før igangsætning.

2.3.1 Indretning og drift

---

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse, og med de ændringer, der fremgår af tilladelsens vilkår.
2. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
3. På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne tilladelsens vilkår.

2.3.2 Information om ændringer

- Ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften, skal meddeles til tilsynsmyndigheden (Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid) senest 1 måned efter, at ændringen er sket.
- Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til tilladelsen, skal anmeldes til kommunen inden gennemførelsen. Kommunen vurderer om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske inden for rammerne af denne tilladelse.

2.3.3 Produktionsarealets størrelse i m² staldsystemer, dyretyper (+ evt. teknologi)

- Husdyrbrugets stalde og produktionsarealer skal indrettes i overensstemmelse med oplysningerne i nedenstående tabel:

Staldafsnit	Staldtype	Dyretype	Produktionsareal (m ²)
Tidligere bindestald	Dybstrøelse	Alle kvæg (flex-gruppe)	350
Gl. Stald	Dybstrøelse	Alle kvæg (flexgruppe)	100
Lade I	Dybstrøelse	Alle kvæg (flex-gruppe)	30
Lade II	Dybstrøelse	Alle kvæg (flex-gruppe)	165
Lade III	Dybstrøelse	Alle kvæg (flex-gruppe)	130
I alt			775

2.3.4 Opbevaringsanlæg til husdyrgødning (gødningstyper og m² overfladeareal)

- Gødningstype, miljøteknologi og overfladeareal skal være i overensstemmelse med oplysningerne i nedenstående tabel:

Beholder	Gødningstype	Miljøteknologi	Overfladeareal (m ²)
Kalvemøg Holsegård	Dybstrøelse	Ingen	Ca. 88
Gyllebeholder	Møddingssaft og biogasgylle	Ingen	2.300

2.3.5 Håndtering af husdyrgødning

- Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed for husdyrbruget.
- Der skal føres en logbog, hvori følgende registreres: internt regnskab fra driften, som dokumenterer flytning/udbringning af gylle, skal opbevares sammen med logbogen på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- Der skal føres logbog, hvori tidspunkter der udbringes dybstrøelsen, og angivelse af stalde for direkte udbringning af dybstrøelse.

Faktura fra biogasanlæg eller internt regnskab fra driften, som dokumenterer afhentning/udbringning af gylle, skal opbevares sammen med logbogen på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende

2.3.6 Ammoniakreducerende virkemidler (optaget på MST's teknologiliste)

Staldindretning

11. Staldene på Holsegård skal indrettes som angivet herunder i forhold staldsystem og gulvtype, og dyretypen ligeledes som angivet i tabellen.

Staldafsnit	Dyretype, staldsystem og gulvtype
Alle stald afsnit	Alle kvæg(flexgruppe)
	Dybstrøelse
	Naturlig ventilation

Afgræsning, og dermed regler for tomt staldafsnit/produktionsareal

12. Alle dyrene, som huses på Holsegård på produktionsarealet på 775 m², som ses på bilag 1, skal være udegående minimum 4 måneder om året². Dvs. dyrene skal være på døgnfold i 4 måneder³.
13. Ejendommens produktionsarealet på 775² skal være tomt og grundigt rengjort i den periode på 4 måneder, som produktionsarealerne er taget ud i drift på grund af vilkår om udegående dyr.
14. Der skal føres logbog over, hvornår dyrene sættes på græs og hvornår de tages på stald. Der skal endvidere i logbogen noteres, hvornår stalden er rengjort. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
15. Der vil årligt blive ført uvarslet tilsyn på ejendommen for at kontrollere, at vilkår 15-17 er overholdt.

2.3.7 Affald

16. Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
17. Affald skal opbevares og bortskaffes efter Bornholms Affaldsbehandlings affaldsregulativer.
18. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

2.3.8 Lugt

19. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.
20. Driften må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge

---

² Afgræsningsarealet kan ikke forhåndsgodkendes af myndighederne. Det er den, der har ansvaret for besætningen, der skal vurdere forholdene lever op til reglerne om læ, græsdække mv. Fødevarestyrelsen og Landbrugsstyrelsen vurderer forholdene i forbindelse med kontrol.

³ Dyr som skal være udegående i 6 måneder kan blive udsat for at skulle være ude i vinterlignende vejr. Normalt defineres "Vinterperioden" fra den 1. december til den 1. marts, samt i perioder med vinterlignende vejr. Der kan ofte opstå vinterlignende forhold i november og marts, men også i oktober og april. Opmærksomheden skal derfor henledes på, at dyr som skal være udegående 6 måneder årligt kan have behov for læskur. Opsætning af læskure kræver særskilt tilladelse, da der denne miljøgodkendelse ikke er beskrevet denne type faciliteter.

grundlaget for tilladelsen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal gennemføres lugtreducerende tiltag.

2.3.9 Støjkilder

---

21. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne, dvs. al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, må ikke overstige følgende værdier målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Ugedag	Tidspunkt	Støjniveau, dB(A)	Referencetid
Mandag-fredag	Kl. 07.00-18.00	55	8 timer
Lørdag	Kl. 07.00-14.00	55	7 timer
	Kl. 14.00-18.00	45	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45	8 timer
Alle dage	Kl. 18.00-22.00	45	1 time
	Kl. 22.00-07.00	40	½ time
Spidsværdi	Kl. 22.00-07.00	55	

22. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i kolonnen referencetid angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.
23. Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.
24. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at grænseværdierne ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter, som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

2.3.10 2.3.8 Vilkår vedr. støv

---

25. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal

2.3.11 Vilkår vedr. skadedyr

---

26. Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse på ejendommen som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi, der vedligeholder Skadedyrsguiden (www.dpil.dk).
27. Ved eventuelle fluegener hos naboer skal bekæmpelse foretages på tilsynsmyndighedens forlangende og efter en forudgående godkendt plan.
28. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand og rimelig orden for at forhindre gode levemuligheder for rotter. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper.

2.3.12 Vilkår vedr. oplag af olie

---

29. Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
30. Beholdere til opbevaring af olieprodukter skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag og som minimum være overdækket med et halvtag.

31. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
32. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.3.13 Uheld og risici

---

33. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 5690 1448.
34. Der skal foreligge en beredskabsplan for Høsegård, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan have konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for medarbejderne på husdyrbruget og skal opdateres, så oplysningerne i den altid er relevante og retvisende.
35. Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.

2.4 Gyldighed – udnyttelse og bortfald

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelses meddelelse (dvs. den 14. marts 2030), jf. § 59 a i husdyrbrugloven. Hvis en del af tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder tilladelsen for denne del. Da denne tilladelse ikke omfatter byggeri, anses den for udnyttet, når det konstateres, at det tilladte faktisk er gennemført inden fristens udløb, jf. § 54, stk. 2 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Hvis den udnyttede tilladelse efterfølgende ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af tilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste tre år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 % af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 % af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Hvis tilladelsens vilkår ikke efterleves, eller de øvrige forudsætninger for tilladelsen ikke er opfyldt, kan dette medføre, at hele eller dele af tilladelsen bortfalder.

2.5 Retsbeskyttelse

Med denne tilladelse følger 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40, stk. 1 i husdyrbrugloven. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 14. marts 2032.

Tilladelser efter § 16 b skal ikke revurderes. Dog kan tilsynsmyndigheden i henhold til husdyrbruglovens § 39 meddele påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis husdyrbruget medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening, eller nedlægge forbud mod fortsat drift, hvis forureningen ikke kan nedbringes. Påbud eller forbud efter § 39 må ikke meddeles, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af tilladelsen.

2.6 Offentlighed

Naboorientering og partshøring

Bornholms Regionskommune har den 20. februar 2024 sendt skriftlig orientering om ansøgningen om § 16 b tilladelse til Holsegård / udkast til § 16 b tilladelse til Holsegård til ejere af ejendomme, som matrikulært grænser op til Holsegårds matrikler.

Udkast til afgørelse om § 16 b tilladelse til Holsegård blev desuden sendt i partshøring til ansøger og dennes konsulent samt til ejere og lejere af boliger, der ligger inden for konsekvenszonen for lugt beregnet i husdyrgodkendelse.dk til 171 meter fra et vægtet lugtcentrum for anlægget.

Der blev givet en frist på 3 uger fra 20. februar 2024 til 12. marts 2024 til at kommentere ansøgningen/udkastet. Kommunen modtog ingen skriftlige bemærkning til følge af forslaget til miljøtilladelsen var fremlagt i nabohøring.

Offentliggørelse

Tilladelsen er den 14. marts 2024 offentliggjort på Bornholms Regionskommunes hjemmeside <https://www.brk.dk/Sider/Forside.aspx>. Samtidig er en række lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, som har anmodet om underretning i henhold til husdyrbruglovens §§ 61 eller 62, samt klageberettigede myndigheder, organisationer og råd blevet orienteret om afgørelsen.

2.7 Klagevejledning

Bornholms Regionskommunes afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Endvidere kan en række myndigheder og råd samt lokale og landsdækkende foreninger og organisationer klage over visse afgørelser.

Klagefristen udløber den 11. april 2024, dvs. 4 uger fra den 14. marts 2024, hvor afgørelsen er annonceret på regionskommunens hjemmeside.

Hvis du ønsker at klage over afgørelsen, skal du sende klagen digitalt gennem Miljø- og Fødevareklagenævnets klageportal, inden klagefristen udløber. Links til klageportalen findes på hjemmesiden for Nævnenes Hus <https://naevneneshus.dk> eller på www.borger.dk eller www.virk.dk. Du logger på klageportalen med NemID. Klagen skrives direkte i klageportalen, og det er muligt at vedhæfte dokumenter til klagen. Klagen sendes gennem klageportalen til Bornholms Regionskommune, som videresender den til Miljø- og Fødevareklagenævnet med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse. Du får besked om videresendelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Bornholms Regionskommune via klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen, med mindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Bornholms Regionskommune. Kommunen videresender din anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som afgør, om du kan fritages.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den klageberettigede indbetaler et gebyr på 900 kr. (private) og 1.800 kr. (virksomheder og organisationer) til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker online i forbindelse med indgivelse af klagen via klageportalen. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af klagefristen, afvises klagen.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- Klager får helt eller delvist medhold i klagen
- Klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet

- Klager ikke er klageberettiget
- Klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence

En eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

3 BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

I dette afsnit beskrives og vurderes projektet set i forhold til afstandskrav til naboer, vandforsyning, vandløb og søer, offentlig vej m.v. samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger, beskyttet natur m.v. Desuden beskrives og vurderes husdyrbrugets placering i landskabet i forhold til de landskabelige værdier.

3.1 Bygninger og faste afstandskrav

Beskrivelse

Beskrivelse af eksisterende bygninger

Holsegård er en ældre firlænget gård, hvor stuehus og længerne er ældre fuldmurede bygninger, og bygningerne mod nordøst er ligeledes fuldmurede. Stuehuset er gult med gråt eternittag og de øvrige bygninger er enten gule eller hvide med gråt eternittag.

I nudrift er produktionsarealet 395 m², mens det i ansøgt drift (samt 8 års drift) udgør 775 m². Der foretages ingen bygningsmæssige ændringer i ejendommens stalde.

Figur 1. Bygningsanlæg på Holsegård

Figur 2. Skråfoto Holsegård med omgivelser (hvidt kryds angiver Holsegård). Skråfoto, som indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering – foto fra 9. april 2023.#

Afstandskrav i henhold til §§ 6 og 7 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning

Holsegård er beliggende i landzone i et særligt værdifuldt landbrugsområde. Nærmeste byzone er Østerlarsker ved Gudhjem ca. 2,5 km nordøst for Holsegård. Nærmeste samlet bebyggelse er ved Østerlars (Gudhjemvej 26) ca. 2.300 m sydøst for Holsegård. Nærmeste enkeltbeboelse uden for samlet bebyggelse uden landbrugspligt (Brommevej 30) er beliggende ca. 285 m sydøst for Holsegård. I området omkring 1 km af Holsegård er der ingen områder i landzone, som i lokalplaner er udlagt til boligformål, blandet bolig/erhverv. Nærmeste lokalplan er Bornholms Middelaldercenter beliggende ca. 2 km øst for Holsegård.

Grænsen for Natura 2000-området "Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne" ligger ca. 3,5 km syd for Holsegård. Inden for området findes ammoniakfølsomme naturtyper, der er omfattet af udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt, samt § 3 beskyttede heder og overdrev. Disse naturtyper er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7, stk. 1, nr. 1.

Nærmeste ammoniakfølsomme naturområde beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder, defineret som heder over 10 ha og overdrev større end 2,5 ha, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og dermed omfattet af § 7, stk. 1, nr. 2, er et overdrev beliggende ca. 350 m nord for ejendommen.

Opmålingerne, som fremgår af nedenstående, er foretaget til nærmeste staldafsnit. Tilsvarende er afstande til kategori 1- og kategori 2-natur opmålt.

Tabel 1. Afstande og afstandskrav iht. husdyrbruglovens § 6 og § 7

Målepunkt	Afstand fra nærmeste staldbygning	Afstandskrav (jf. § 6 og § 7 i husdyrbrugloven)
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Østerlarsker)	3500 m	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål o. lign. (Lokalplan 08-02 Middelaldercenter)	1,5 km	50 m
Nabobeboelse (Brommevej 30)	285 m	50 m
Ammoniakkfølsomme naturtyper inden for internationale naturbeskyttelsesområder (Kortlagt habitatnatur i Natura 2000-området Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne)	Ca. 3,4 km	10 m
Ammoniakkfølsomme naturtyper uden for internationale naturbeskyttelsesområder (Beskyttet overdrev ved Kokkeløkken)	Ca. 350 m	10 m

Afstandskrav i henhold til § 8 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning

Tabel 2. Afstande og afstandskrav iht. husdyrbruglovens § 8

Målepunkt	Afstand fra nærmeste staldbygning eller gyllebeholder	Afstandskrav (jf. § 8 i husdyrbrugloven)
Ikke almene vandforsyningsanlæg (enkeltindvinder)	260 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg (vandværk/boring)	400 m	50 m
Vandløb og dræn	>20 m	15 m
Søer > 100 m ²	Ca. 30 m	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej (til "Dybstrøelse – tidl bindestald" og "Kalvemøg Holsegård")	Ca. 1 m og 4 m*	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	>500 m	25 m
Beboelse på ejendommen	10 m (men der er tale om en eksisterende stald)	15 m
Naboskel	58 m	30 m

*)På baggrund af at stalden "Dybstrøelse – tidl bindestald" og "Kalvemøg Holsegård" er placeret mindre end 15 m fra den private fællesvej (hvor afstandskravet er 15 m),.

I det afstandskravet til privatvejen er mindre end 15 meter søges der hermed om dispensation fra afstandskravet til vejen Den pågældende bygning har tidligere været anvendt til stald, men er i nudrift ikke i brug som stald, derfor er der krav om at der søges om dispensation. Hvis stalden ikke kan benyttes, vil der være behov for at opføre en ny stald på ejendommen, og dette vurderes at være u hensigtsmæssigt, både landskabeligt set og fordi der så skal anvendes ekstra ressourcer til at opføre en ny bygning. Tilsvarende med "Kalvemøg Holsegård" er der tale om en eksisterende befæstet plads med sidemure, hvor det er mest hensigtsmæssigt fortsat at benytte denne til mødding, i stedet for at etablere en ny plads. Det vurderes at

placeringen af den pågældende stald og mødding ikke er til gene for de få forbipasserende på den private fællesvej, som kun benyttes af ansøger selv (da han har en større malkekvægbedrift nord for Holsegård, hvor vejen benyttes) samt 2 andre beboere. Der har ikke tidligere været naboklager eller øvrige forhold, der taler i mod at den pågældende stald kan tages i brug igen til kvæghold eller at den pågældende mødding benyttes fremover.

Kommunens vurdering

Det fremgår af §8 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning, at for hvert enkelt nybyggeri af stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg og ensilageopbevaringsanlæg skal det kontrolleres, om husdyrgodkendelseslovens § 8, stk. 1, er overholdt. Reglen gælder kun nybyggeri og anlæg, der undergives væsentlige til- eller ombygninger, herunder f.eks. ombygning fra ko- til svinestald. Reglen gælder ikke ved reparation eller renovering af eksisterende anlæg.

Idet der er tale om inddragelse af eksisterende staldareal og møddingsareal, som har været udfaset er det regionskommunens vurdering, at sagen skal behandles i henhold til Husdyrbruglovens §9 stk. 3.

Bornholms Regionskommune meddeler i forbindelse med nærværende miljøtilladelse dispensation til, at tidligere bindestald og møddingsplads igen kan anvendes som beskrevet, og dermed være lokaliseret inden for 15 meter af den fælles privatvej på matrikel nr. 50a Østerlarsker.

Bornholms Regionskommune vurderer, at genoptagelsen af kvæghold i eksisterende tidligere bindestald samt anvendelsen af møddingspladens på Holsegård ikke vil være til gene for naboer eller miljøet.

Bornholms Regionskommune konstaterer, at øvrige stalde og andre faciliteter overholder de krævede mindsteafstande til nabobeboelser og beboelsesområder, ammoniakfølsom natur, vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed og naboskel.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. afstandskrav.

3.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet

Beskrivelse

Holsegård ligger mere end 3 km fra kysten og dermed udenfor kystnærhedszonen (3 km). Anlægget ligger dermed også udenfor strandbeskyttelseslinjen (300 m).

Fra staldanlægget er der mere end 1800 m til kirkebyggelinje (300 m) og fredet område. Der er ca.950 m til nærmeste fortidsminde med beskyttelseslinje (100 m).

Nærmeste vejbyggelinje er langs hovedvejen (Brommevej) ca. 60 m fra anlægget.

Nærmeste beskyttede jord- eller stendige er placeret ca. 80 m nord for staldanlægget.

Området omkring Holsegård er i Bornholms Regionskommunes Kommuneplan 2020 udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Hovedhensynet i disse områder er at sikre dyrkningsmuligheder, landbrugets investeringer i produktionsapparatet og mulighederne for en rationel landbrugsdrift. Dog må miljø, natur, kulturhistoriske interesser og de mange mindre levesteder for dyre- og planteliv ikke forringes af landbrugsdriften.

Holsegård ligger uden for arealer, som i kommuneplan 2020 er udpeget som særligt naturområde, interesseområde for natur, landskab og økologiske forbindelser, geologisk interesseområde eller til formål knyttet til rekreation og fritid.

Nærmeste beskyttede naturareal er en sø placeret 45 m nord for ejendommen. I en afstand op til 500 m fra ejendommen er der 5 små beskyttede søer/vandhuller.

Anlæggets placering i forhold til forskellige byggelinjer og andre relevante udpegninger er angivet i nedenstående tabel.

Der opføres intet nybyggeri ifm. projektet.

Tabel 3 Afstande i forhold til beskyttelseslinjer og andre relevante udpegninger.

Nærmeste...	Afstand fra nærmeste staldbygning	Berøres Holsegård
Skovbyggelinje (300 m)	Inden for Skovbyggelinje*	Nej
Fortidsmindebeskyttelseslinje (100 m)	Ca. 950 m	Nej
Strandbeskyttelseslinje (300 m)	>3 km	Nej
Sø- og åbeskyttelseslinje (150 m)	Ca. 1,4 km	Nej
Kirkebyggelinje	Ca. 1,8 km	Nej
Vejbyggelinje	Ca. 60 m	Nej
Internationale beskyttelsesområder – Natura 2000	Ca. 3,4 km	Nej
Beskyttede naturområder (§ 3-områder)	Ca. 45 m	Nej
Lavbundsområder	>2 km	Nej
Fredede områder	Ca. 1,9 km	Nej
Beskyttede sten- og jorddiger (som er registreret)	Ca. 80 m	Nej

*) Skovbyggelinje omfatter ikke eksisterende bygninger, samt bygninger der er erhvervsmæssige nødvendige for landbrugsdrift, hvorfor denne beskyttelseslinje ikke er relevant for projektet på Holsegård.

Bygningernes udtryk i landskabet

Der foretages ingen bygningsmæssige ændringer af de eksisterende bygninger i forbindelse med det ansøgte projekt

Holsegård ligger syd for Østerlarsker plantage i en afstand af ca. 60 m fra den offentlige vej Brommevej og ca. 2,3 km nordvest for Østerlars.

Holsegård er en ældre firlænget gård, hvor stuehus og de øvrige bygninger er fuldmurere, fremstår i gult og hvidt samt med gråt eternittag. Bygningssættet fremstår samlet og harmonisksøer.

Holsegård ligger sammen med Løkkegård, som også er en kvægbedrift i udkanten af Østerlars plantage og plantagen danner "ryg" for disse to ejendomme og omkranser ejendommen mod nord, hvilket gør at ejendommene ikke er de elementer, der er i hovedfokus, når forbipasserende kommer ad Brommevej fra syd. Når ejendommene passeres ad Brommevej fra nord ligger ejendommene øst for den offentlige vej og i denne retning vil hovedfokus være Lehnbjerg som rejser mod sydøst og Røplantage som ligger mod vest.

Figur 3 Holvegård set fra Brommevej – mod nordøst. Cowi vejfoto 30. maj 2022.#

Figur 4 Holvegård set fra Brommevej – set mod sydøst. Cowi vejfoto 30. maj 2022.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer er overholdt i forhold til det eksisterende staldanlæg mv på Holvegård.

Bornholms Regionskommune vurderer, at projektet ikke er i strid med hensynet til de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative interesser i området eller for områdets naturlokaliteter eller fortidsminder.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. placering i landskabet.

4 HUSDYRPRODUKTION OG RESTSTOFFER

I dette afsnit beskrives og vurderes husdyrholdets sammensætning, staldindretning inkl. ventilation og rengøring, samt produktion og håndtering af husdyrgødning, spildevand og affald.

4.1 Husdyrhold og staldanlæg

Beskrivelse

Produktionen af kvæg på Holsegård ønskes godkendt efter husdyrreguleringen fra 2017. Der foretages ingen bygningsmæssige ændringer.

Staldene har også tidligere været kvægstalde. Et enkelt staldafsnit var i 8 års driften indrettet som bindestald, alle øvrige staldafsnit er med dybstrøelse. I ansøgt drift er alle staldafsnit indrettet med dybstrøelse.

Det samlede produktionsareal udgør i ansøgt drift i alt 775 m². Der foretages ingen ændringer af gødningsopbevaringsanlæg.

Figur 5. Anlægget på Holsegård

Produktionsarealet er beregnet som det totale areal fratrukket arealer, hvor dyrene ikke kan opholde sig og afsætte gødning, som gange, inventar og foderautomater. Drivgange og udleveringsramper, hvor dyrene kun opholder sig kortvarigt, indgår heller ikke i produktionsarealet.

Table 4. Staldtyper, dyrehold og produktionsareal i nudrift, 8-års drift og ansøgt drift.

Stald	Dyretype	Staldsystem	Produktionsareal (m ²)		
			8-årsdrift	Nudrift	Ansøgt
Tidl. Bindestald	Alle Kvæg	Bindestald med riste	350	0	0
	Alle Kvæg	Dybstrøelse	0	0	350
Gl. stald	Alle Kvæg	Dybstrøelse	100	100	100
Lade I	Alle Kvæg	Dybstrøelse	30	0	30
Lade II	Alle Kvæg	Dybstrøelse	165	165	165
Lade III	Alle Kvæg	Dybstrøelse	130	130	130
I alt			775	395	775

Ventilation

Staldene vil i ansøgt drift have naturlig ventilation.

Rengøring og desinficering af stalde

Staldene vaskes efter behov. I de åbne stalde med naturlig ventilation søges staldmiljøet optimeret ved at holde indeklimaet og overfladerne tørt, hvilket hæmmer bakterievækst. Derfor vaskes stalde kun efter behov, f.eks. hvis inventar er blevet meget beskidt, eller der har været sygdomsudbrud.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at ansøger på tilfredsstillende vis har redegjort for produktionsarealet, og at produktionsareal samt dyretype angivet for eksisterende stalde er i overensstemmelse med lovlig nudrift.

Der gøres opmærksom på, at på arealer, hvor der kortvarigt er dyr, men som ikke medregnes som produktionsareal, skal der i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen foretages effektiv rengøring efter endt ophold. Dette gælder på Holsegård drivgange mv. Rengøring skal foretages senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet (hvis dyrene dagligt har adgang på arealet, skal rengøring dog ske senest efter 4 timer).

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. produktionsareal, staldtype og dyretype. Produktion, opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Beskrivelse

Husdyrgødning på Holsegård omfatter alene dybstrøelse. Der flyttes 85 tons dybstrøelse årligt fra Løkkegård (hvor der er malkekvæg) til Holsegård. Dybstrøelses muges ud og lagres på møddingsplads eller i markstak (sidstnævnte udelukkende dybstrøelse, der har lagret nogle måneder på stald). Dybstrøelse køres ud, delvist direkte fra stalde og delvist fra mødding. Dybstrøelsen spredes ud på egne græsmarker, og afsættes til anden side, hvis gødningsplanen viser behov for det. Der laves hvert år gødningsplan for bedriften, hvor det sikres at lovmæssige krav til gødningshåndtering og –spredning overholdes.

I alt årsproduktion af dybstrøelse på Holsegård;

18 kvier a' 5,52 t/år = 99,4 t/år

8 ammekøer a' 10,06 t/år = 80,5 t/år

8 kvier a' 5,52 t/år = 44,2 t/år

8 tyre a' 1,95 t/år = 15,6 t/år

4 småkalve a' 1,89 t/år = 7,6 t/år.

I alt 247,3 t/år, svarende til $(247,3 \text{ t/år} \times 1,7 \text{ m}^3/\text{t}) = 420,4 \text{ m}^3/\text{år}$.

Da dyrene er udegående minimum 4 måneder om året, reduceres de 420,4 m³/år med 25 %, dvs. der produceres maks. 315,3 m³/året. Dertil kommer de 85 t, svarende til $(85 \text{ t/år} \times 1,7 \text{ m}^3/\text{t}) = 144,5 \text{ m}^3/\text{år}$ fra Løkkegård. I alt maks. 460 m³/år skal opbevares på ejendommen. Da der er kapacitet til 176 m³ møddingspladsen, under forudsætning af at møddingsmuren er 1,5 m høj og der stakkes op i 2 meters højde. Dette svarer til en opbevaringskapacitet på ejendommen på ca. 4 måneder.

I praksis kan dybstrøelsen blive udbragt i markstak fra februar-marts – både fra møddingsplads og direkte fra dybstrøelsesmåten i stalden. Endvidere vil en del af kalvemøget blive anvendt som flydelag i gylletankene. Det vurderes derfor, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet – også de år, hvor møddingen pga. vejrliget først kan tømmes omkring 1. april.

Møddingssaften ledes til opsamlingsbeholder.

Tabel 5. Data om gødningsopbevaring til rådighed på Holsegård

Beholder	Gødningstype	Miljøteknologi	Kapacitet, m ³	Overfladeareal (m ²)		
				8-årsdrift	Nudrift	Ansøgt
Kalvemøg Holsegård	Dybstrøelse	Ingen	Ca. 88	9	9	88
Gyllebeholder	Møddingssaft og biogasgylle	Ingen	2300	255	255	255

Gødningsproduktionen opgøres årligt i forbindelse med udarbejdelse af gødningsregnskabet.

Kommunens vurdering

Det er regionskommunens vurdering, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for opbevaringskapaciteten på Holsegård og sikret, at der kan opbevares op til 9 måneders gødningsproduktion på bedriften.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. opbevaring af husdyrgødning.

5 RESSOURCEFORBRUG

I dette afsnit beskrives og vurderes det nuværende og forventede årsforbrug samt håndteringen af ressourcerne foder, vand og energi m.m. Tiltag til fremme af ressourceudnyttelsen er desuden behandlet.

5.1 Foder og foderopbevaring

Beskrivelse

Ensilage opbevares på plads øst for staldene.

Der opbevares desuden en mindre mængde halm til dybstrøelsen.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at foderhåndtering som beskrevet ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. foder og foderopbevaring.

5.2 Vand

Beskrivelse

Holsegård forsynes med vand fra privat boring.

Vandforbruget på Holsegård vil primært bestå af drikkevand til dyrene. Der vil kun ekstraordinært blive vasket i staldene.

Der er ikke vaskeplads på Holsegård, da der ikke er markdrift fra ejendommen.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne vandanvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. vandforbrug på ejendommen.

5.3 Energi

Beskrivelse

Der findes et træpillefyr på ejendommen.

Dieselolietank er placeret i østlige længe. Der er olietank til fyringsolie vest for stuehus.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne ved den beskrevne energianvendelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. energi.

5.4 Diverse hjælpestoffer

Beskrivelse

Der foretages ikke markdrift fra ejendommen, derfor er der ikke oplag af kunstgødning og pesticider.

Hvis dyrlægen udleverer medicin til efterbehandling, opbevares det i stuehuset.

Der bruges ikke stærke desinfektions- og rengøringsmidler i landbrugsdriften på Holsegård.

Kommunens vurdering

For at beskytte jord og grundvand stiller Bornholms Regionskommune vilkår om opbevaring af olieprodukter. Ud fra den beskrevne håndtering og det beskudne forbrug af de nævnte hjælpestoffer vurderer kommunen, at der ved overholdelse af vilkåret og de generelle regler for brug og opbevaring ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af anvendelsen.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. oplag af olieprodukter.

6 RESTSTOFFER

I dette kapitel beskrives og vurderes de forventede reststoffer fra produktionen i form af spildevand og affald.

6.1 Spildevand - herunder restvand og tagvand

Beskrivelse

Der er ikke spildevand fra husdyrproduktionen. Der er tagrender på staldbygningerne, og al tagvandet går i dræn.

Kommunens vurdering

Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og skal anvendes i henhold til reglerne i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne spildevandshåndtering ikke vil medføre væsentlig miljøpåvirkning.

Bornholms Regionskommune bemærker, at hvis der foretages ændringer i afløbsforholdene for tag- og overfladevand, skal der indhentes accept fra spildevandsmyndigheden.

Bornholms Regionskommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til BAT i forhold til emissioner fra spildevand.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. produktion og håndtering af spildevand.

6.2 Affald

Beskrivelse

Alt affald bortskaffes efter BOFA's affaldsregulativ. Tomme big bags og andet brandbart affald samles og afleveres hos BOFA. Alt affald flyttes til Lækkegård til opbevaring.

Øvrigt affald forekommer kun i små mængder, som sorteres og håndteres efter gældende affaldsregulativ.

Evt. overskydende medicin, og kanyler afleveres til dyrlæge. Tom og rengjort medicinemballage afleveres som brandbart affald på BOFA.

Døde dyr afhentes til destruktion af DAKA Denmark A/S, Buldregårdsvej 2, 3700 Rønne. Dødeligheden forventes at ligge på ca. 0-5%. Worst case scenarie er 1-2 døde dyr pr. år.

Afhentningspladsen er placeret ved den lille gyllebeholder. Der anvendes en kadaverkappe, der sikrer, at kadaverne ikke er synlige for forbipasserende.

Kommunens vurdering

Det forudsættes, at alle typer affald på ejendommen håndteres efter de til enhver tid gældende regler samt, at bortskaffelsen sker i overensstemmelse med det kommunale affaldsregulativ for erhvervsaffald. I regulativet står bestemmelser om opbevaring og bortskaffelse af diverse typer af affald, herunder olieaffald, medicinrester og kanyler.

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr skal følge reglerne i bekendtgørelsen om opbevaring af døde produktionsdyr.

Dokumentation for bortskaffelse af affald kan foreligge i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand.

Bornholms Regionskommune vurderer, at overholdes vilkårene vedr. affald, vil affaldshåndteringen på Holsegård ikke medføre gener for omkringboende. Den beskrevne affaldsopbevaring, -håndtering og -bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at bygningernes omgivelser skal holdes fri for affald og om bortskaffelse og dokumentation for aflevering.

7 GENER FRA HUSDYRBRUGET

I dette afsnit beskrives og vurderes de mulige gener for husdyrbrugets omgivelser ved forekomst af lugt, støj, støv, lys, skadedyr og transporter forårsaget af virksomhedens aktiviteter.

7.1 Lugt

Beskrivelse

Lugt fra staldanlægget øges i ansøgt drift ved en udvidelse af produktionsarealet.

I ansøgningskemaet er der foretaget beregninger, der viser, at de krævede lugtgeneafstande mellem staldene og til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste enkelt boliger overholdes.

Beregninger foretaget i ansøgningskemaet ses i nedenstående skema.

Tabel 6. Resultat af lugtberegning ved udvidelse af produktion fra ansøgningskemaet i husdyrgodkendelse.dk

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Brommevej 30	0	FMK	49*	49*	298,4	Ja
 Gudhjemvej 26	0	FMK	87,1	87,1	2330,6	Ja
 Østerlarsker	0	FMK	155	155	3560	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning
* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone: 171 m

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Brommevej 30, som ligger i en korrigeret geneafstand på 49 m. Den vægtede gennemsnitsafstand fra staldanlægget er på 298 m og dermed er kravet overholdt.

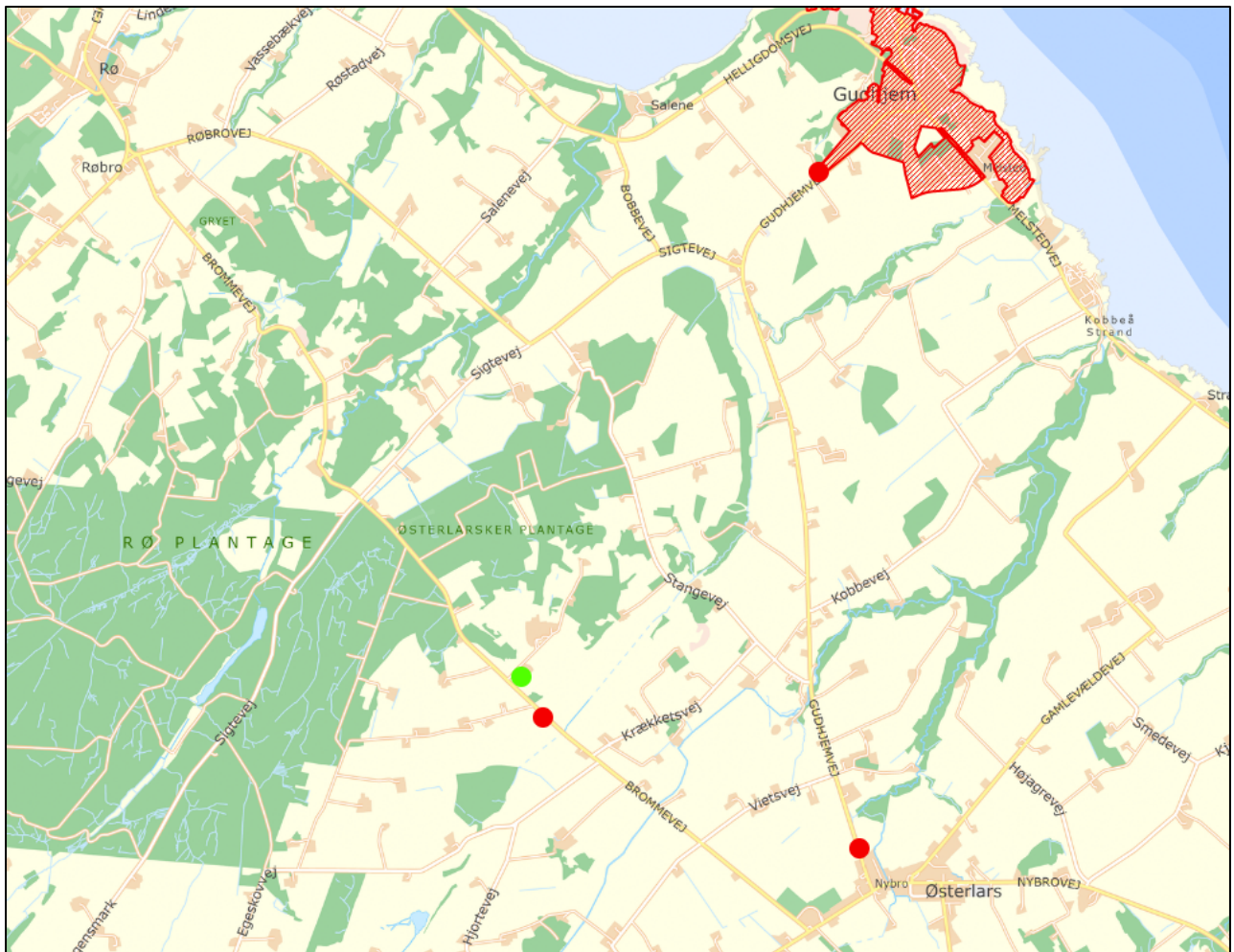
Lugtgenstanden til nærmeste samlet bebyggelse og byzone er henholdsvis beregnet til 87 m og 155 m. Nærmeste samlet bebyggelse måles fra Gudhjemvej 26, som er lokaliseret ca. 2330 m fra Holsegård, og i forhold til byzone er der ca. 3,5 km til nærmeste byzone, som er Gudhjem.

Der er ikke andre husdyrbrug indenfor 100 m af nærmeste enkelt beboelse eller 300 m indenfor nærmeste byzone og samlet bebyggelse og der skal derfor ikke indregnes kumulation.

I alle tre tilfælde er genekriteriet overholdt, og den reelle afstand er meget større end den afstand, i hvilken der kan forventes lugtgener. Pga. den store afstand, og fordi dyrene opholder sig udendørs en stor del af året, forventes der ikke lugtgener fra Holsegårds anlæg.

Beliggenheden af de omtalte boliger og områder kan ses i Figur 6.

Figur 6. Beliggenheden af nabobeboelser og boligområder (røde prikker er lugtberegningsspunkterne og grøn prik er Holsegård)

Kommunens vurderinger

Geneafstanden måles fra et vægtet lugtcentrum på husdyrbruget (typisk centrum af staldanlægget) og til nærmeste punkt hos naboen eller på zonegrænsen.

Som det fremgår af tabel 6 overholder den ansøgte produktion lovens minimumskrav til lugtgeneafstande i forhold til de angivne områdetyper. Kommunen vurderer på baggrund af ovenstående, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Kommunen vurderer dog, at hvis der skulle opstå væsentlige lugtgener hos naboer, som ikke kunne forudses på baggrund af lugtgenekriterierne, skal der være mulighed for at løse problemet, og der er stillet vilkår herom.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om at holde god staldhygiejne i tilfælde af væsentlige lugtgener.

7.2 Støj og rystelser

Beskrivelse

Der vil kun i begrænset omfang være støj fra fodring, udmugning, hjemkørsel og tilkørsel af halm, levering af foder, og evt. afhentning af slagte dyr og døde dyr.

Periodisk støj kan forekomme ved transport til og fra ejendommen. Transporter til og fra ejendommen vil kunne give anledning til kortvarige støjgener. Dette vil være den primære støjkilde for naboer. Støj fra transport forekommer kun få gange dagligt og i korte perioder hovedsageligt inden for normal arbejdstid.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune forudsætter, at anlægget på Holsegård overholder Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Støjvilkårene omfatter al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, men ikke støj fra f.eks. markdriften.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende og forbi-passerende. Der vil dog kunne forekomme støj fra transport. Trafikken til og fra Holsegård vil gå via Brommevej, og forekommer primært inden for normal arbejdstid.

Der er ikke foretaget støjberegninger, idet de nærmeste nabobeboelser ligger så langt fra ejendommen, at der ikke vurderes at kunne opstå væsentlige støjgener, når de stillede vilkår overholdes.

Produktionen forventes ikke at give anledning til rystelser, som kan være til gene for omgivelserne.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støjgrænser og eventuel måling af støjniveauet. Der er ikke stillet vilkår vedr. rystelser.

7.3 Støv

Beskrivelse

Der vil kun være begrænsede støvgener fra håndtering af halm ved strøning. Det vil ikke berøre omkringboende eller forbi-passerende.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlig støvudvikling i forbindelse med produktionen. Egentlig risiko for støvgener i forbindelse med produktionen vurderes kun at forekomme ved kørsel omkring ejendommens bygninger i tørre perioder, og det vurderes således generelt, at støv kun vil give anledning til meget lokal støvudvikling.

Der stilles dog et vilkår om støvgener, så alle aktiviteter på ejendommen herunder transport kan planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. støvgener.

7.4 Lys

Beskrivelse

Der er begrænsede lyskilder på ejendommen. Der er udendørsbelysning i forbindelse med indgang til staldene for at sikre ordentlige arbejdsforhold for dem, der skal passe dyrene.

Der vil som udgangspunkt kun være lys fra staldene ifm. opsyn i vinterhalvåret.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at den beskrevne anvendelse af lys i og omkring staldene ikke vil medføre gener for omkringboende eller forbipasserende pga. afstanden. For at sikre, at eventuelle gener for omkringboende begrænses, stilles der dog vilkår vedrørende lysgener.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. lys.

7.5 Fluer og skadedyr

Beskrivelse

Der tilstræbes på ejendommen en god orden, staldhygiejne og gødningshåndtering, så risikoen for gener foranlediget af fluer, rotter og mus forebygges og begrænses.

Generelt vil ejendommen blive renholdt, herunder vil foderspild, gammelt foder og frasorteret foder blive fjernet fra foderkrybber, fodergange, lagre osv.

Vegetation langs fodmurene på driftsbygningerne fjernes. Huller og rørgennemføringer repareres med net og beton. Døre og porte holdes lukkede. De generelle retningslinjer for bekæmpelse af skadedyr i henhold til statens skadedyrsbekæmpelse følges.

Bekæmpelse af skadedyr foretages efter behov. Retningslinjerne fra Aarhus Universitet følges i forhold til bekæmpelse.

Rottebekæmpelse på ejendommen forestås af regionskommunens rottefængere.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes forekomst af fluer og rotter m.m. vil blive forebygget og eventuelt bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det kommunens vurdering, at følges vilkårene i denne tilladelse, burde der ikke opstå væsentlige fluegener eller problemer med rotter. For at sikre at eventuelle gener for omkringboende begrænses, stilles der dog vilkår vedrørende skadedyrsbekæmpelse.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår vedr. fluebekæmpelse og rottesikring.

7.6 Transport

Beskrivelse

Transport til og fra Holsegård foregår via Brommevej, og antallet af forventede transporter ved ansøgt drift er angivet i tabellen herunder.

Table 7. Opgørelse af forventede antal årlige transporter til og fra Holsegård.

Type transport	Transport ansøgt drift antal læs/år
Hjemtransport ensilage	50
Udbringning af dybstrøelse	10
Hjemkørsel af wrapballe	10
Hjemkørsel af halm	10
Dyr til slagt	6
Dyr til DAKA	1-2
Total	87-88

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at ind- og udkørsel til husdyrbruget til og fra Holsegård, som sker ad egen privatvej og primært inden for normal arbejdstid, kan ske uden at give anledning til gener for omkringboende. Selve belastningen af det lokale vejnet reguleres af den relevante vejlovgivning, mens færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. Der er ikke stillet vilkår i forhold til transport.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. transport.

8 AMMONIAKTAB OG NATURPÅVIRKNING

I dette afsnit beskrives ammoniakemissionen fra husdyrbruget og opfyldelsen af BAT-krav, og det vurderes, i hvor høj grad ammoniakemissionen påvirker beskyttet natur og sårbare arter.

8.1 Ammoniakemission og BAT-krav

Beskrivelse

I ansøgningskemaet er der foretaget beregninger af ammoniakemissionen fra staldanlæg og lagre i nudrift/8-årsdrift og ansøgt drift. For hvert staldafsnit er ammoniakemissionen beregnet ved at gange størrelsen af produktionsarealet med emissionsfaktoren for den pågældende dyretype og staldsystem. Tilsvarende beregnes emissionen fra gylleopbevaring ved at gange det ansøgte overfladeareal for gyllebeholdere med en emissionsfaktor for typen af gødning.

I de stalde, hvor der er ansøgt om flexproduktion af kvæg, beregnes ammoniakemissionen med en emissionsfaktor for den dyretype og det staldsystem med højest ammoniakudledning.

Tabel 8. Opgørelse af ammoniakemissionen fra stalde og lagre på Holsegård før og efter ændringerne

Ammoniakemission fra husdyranlægget (kg NH ₃ -N/år)				
Drift	Staldafsnit	Lagre	I alt	Meremission efter udvidelse
Ansøgt drift	434	134	568	+203,7
Nudrift	230,3	133,7	364,0	-
8-års drift	690,9	179,0	869,9	-

Der er i beregningen antaget, at dyrene afgræsser 4 måneder pr år. Reelt vil dyrene være på græs i længere tid hvert år.

Den samlede emission fra anlægget overskrider ikke 750 kg N/ha/år og der skal således ikke tages stilling til BAT, jf. Husdyrbruglovens § 27, stk. 2.

Kommunens vurdering

Når et husdyrbrug har en ammoniakemission på mindre end 750 kg NH₃-N/år, er der i henhold til §25 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen ingen krav anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). I Husdyrgodkendelse.dk er totalemissionen af ammoniak fra Holsegård beregnet til 748 kg NH₃-N/år, hvorfor der ikke er krav om BAT.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår omkring, hvorledes de forskellige staldafsnit skal indrettes i forhold til gulvtyper, hvilket fremgår af vilkår 2.3.6 pkt. 11. Ligeledes er der stillede krav om at kvæget skal være på græs 4 måneder årligt, jf. vilkår 2.3.6 pkt. 12-15.

"Almindingen II"	bakkerne			
Kategori 1-natur "Døndalen"	Natura 2000-område N210 Spællinge Ådal, Døndal og Helligdomsklipperne	0,0	0,0	0,0
Kategori 2-natur "Kokkeløkken I"	Kokkeløkken	0,1	0,1	0,0
Kategori 2-natur "Kokkeløkken II"	Kokkeløkken	0,1	0,1	0,0
Kategori 2-natur "Kokkeløkken III"	Kokkeløkken	0,1	0,1	0,0
Kategori 3-natur	Skov V	0,1	0,1	0,0
	Skov NØ	0,0	0,0	0,0
	Skov N	0,1	0,1	0,0
	Skov NV	0,4	0,2	0,0
	Overdrev NØ II	0,2	0,1	0,0
	Overdrev NØ	0,2	0,1	0,0
	Overdrev NV	0,2	0,1	0,0
	Overdrev V	0,3	0,1	-0,1
	Mose NV	1,5	0,8	-0,4
	Mose NV II	1,2	0,6	-0,2
Anden natur	Sø I	2,6	0,9	-1,4
	Sø II	0,8	0,4	0,0
	Sø III	0,1	0,0	0,0
	Sø IV	0,1	0,1	0,0
	Sø V	0,1	0,1	0,0

Kommunens vurdering

De ammoniakfølsomme naturområder opdeles i kategori 1-natur, kategori 2-natur og kategori 3-natur. Beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur og kategori 2-natur omfatter en forbudszone på 10 m, hvor der ikke må etableres, udvides eller foretages ændringer af stalde eller gødningsopbevaringsanlæg, samt krav til den tilladte totaldeposition. Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur kan efter en konkret vurdering være et krav om en maksimal merdeposition. Kravene er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og er gengivet i boksen nedenfor.

Totaldepositionen er den ammoniakdeposition, som stammer fra husdyrbrugets stalde og lagre - både fra den eksisterende og den ansøgte drift. Merdepositionen er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte drift forårsager. Merdepositionen skal beregnes ud fra alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden 2007 (8-års driften).

Kategorisering og beskyttelsesniveau for naturtyper

Kategori 1-natur

Ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områder, hvor et enkelt husdyrbrug maksimalt må totalbelaste med 0,2-0,7 kg N/ha/år afhængigt af beliggenheden af andre husdyrbrug i nærheden*.

Kategori 2-natur

Nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder: højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha. Et husdyrbrug må totalbelaste med maksimalt 1,0 kg N/ha/år.

Kategori 3-natur

Anden ammoniakfølsom natur (moser samt mindre heder og overdrev) og ammoniakfølsomme skove. Ved disse naturtyper kan kommunen ud fra en konkret vurdering stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

*0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug; 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug og 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug.

Kategori 1-natur

Der er ca. 3,5 km til nærmeste kategori 1-natur er beliggende i Natur 2000-området Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne.

Depositionen til nærmeste kategori 1-naturområdet fra Holsegård beregnes til 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition ved den ansøgte produktion. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak er 0,2-0,7 N/ha/år afhængigt af beliggenheden af andre husdyrbrug i nærheden. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak til kategori 1-natur overholdt.

Kategori 2-natur

Kravet til maksimal totaldeposition til kategori 2-natur er 1 kg N/ha/år. Nærmeste kategori 2-naturareal er et overdrev beliggende ca. 350 m nord for Holsegård, hvortil der beregnes en totaldeposition på 0,1 kg N/ha/år med en udvidelse af produktionen. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak til kategori 2-natur er overholdt.

Kategori 3-natur

For kategori 3-naturtyper skal kommunen foretage en konkret vurdering og kan på den baggrund i særlige tilfælde fastsætte vilkår med henblik på opfyldelse af krav om maksimal merdeposition af ammoniak. Ved særlige tilfælde forstås en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Nærmeste kategori 3 overdrev, -hede eller -mose, som ikke er kategori 2-natur, er en mose beliggende ca. 95 m nordvest for Holsegård. Mosen påvirkes med en merdeposition på -0,2 kg N/ha/år ved en udvidelse i forhold til 8 årsdriften og med 0,6 kg N/ha/år i forhold til nudrift. Det fastsatte krav til områderne er dermed overholdt

Nærmeste skove ved Holsegård påvirkes med en merdeposition i intervallet ved 0,1-0,2 kg N/ha/år i forhold til nudrift, og i forhold til 8-års drift med 0,0 kg N/ha/år. Det fastsatte krav til områderne er dermed overholdt

Merdepositioner på mindre end 1 kg N/ha/år vurderes ikke at medføre en væsentlig påvirkning af naturområdet, mens kommunen ved merdepositioner på over 1 kg N/ha/år skal foretage en konkret vurdering.

Ingen kategori 3-naturområder påvirkes med en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år fra produktionen på Holsegård, og der skal derfor ikke foretages yderligere vurdering eller stilles vilkår.

Anden natur

Der er beregnet ammoniakdeposition til 5 beskyttede søer placeret inden for 500 m af staldanlægget samt nogle overdrev, moser og skove placeret omkring Holsegård. Der er ingen merdeposition af naturområderne ift. 8 års driften, da ammoniakfordampningen falder i ansøgt drift. Der er i forhold til nudrift beregnet merdeposition til søerne i intervallet 0,1 kg N/ha/år til 0,9kg N/ha/år. Det fastsatte krav til områderne er dermed overholdt.

Påvirkning af Natura 2000-områder

Holsegård er beliggende ca. 3,5 km fra nærmeste Natura 2000-område Almindingen. Som det ses af tabellen, er ammoniakpåvirkningen til natur i placeret i Natura 2000-området beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

EU-landene har vedtaget fælles regler om at beskytte naturen. Habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter, som står på bilag IV. Beskyttelsen af arterne handler blandt andet om at sikre arterne mod at blive efterstræbt (jagt, indsamling, ødelæggelse af æg og yngel). Men medlemslandene skal også sikre, at arternes yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges. Viden om arternes forekomst og udbredelse opdateres løbende, bl.a. gennem det nationale program for overvågning af vandmiljø og natur (NOVANA).

Det fremgår af habitatbekendtgørelsens § 10, at der ikke kan gives tilladelse, dispensation, godkendelse m.v., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold, at *"Kommunen skal derfor altid foretage en vurdering af, om der inden for 300 m fra punktkilden (inden for denne afstand kan en påvirkning henføres til punktkilden) ligger områder, som kan rumme bilag IV-arter (typisk vandhuller, moser eller solåbne græsarealer), og om der er registreret en forekomst af arten."*

Bornholms Regionskommune har gennemgået egne data samt registrerede data i de tilgængelige databaser Naturdata (Danmarks Miljøportal), Naturbasen samt Arter.dk. Der er registreringer af Bilag IV-arten løvfrø i de søen beliggende tættest på Holsegård samt andre søer i området fra 1986 til 2000. Herudover er der ikke registreringer af Bilag IV-arter inden for 300 m af Holsegård.

Andre arter omfattet af bilag IV såsom flagermus kan dog have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealerne i området omkring anlæg og udbringningsarealer, herunder søer og skove i området.

I ansøgningsystemet er der beregnet ammoniakdeposition til de potentielle levesteder for bilag IV-arter, dvs. søen beliggende nærmere end 300 m fra Holsegård. Depositionen til søen ved Holsegård er beskrevet i ovenstående afsnit 8.2. For søerne beliggende ved Holsegård er det som beskrevet i det foregående afsnit '8.2 – "anden natur"' Bornholms Regionskommunes vurdering, at merdepositionen med ammoniak ikke giver anledning til en væsentlig påvirkning af søerne og deres naturtilstand. På baggrund heraf er det Bornholms Regionskommunes vurdering, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af søernes potentiale som muligt levested for Bilag IV-arter.

På ovenstående baggrund vurderer Bornholms Regionskommune samlet set, at den ansøgte udvidelse ikke medfører en væsentlig påvirkning af bilag IV-arter eller fører til ødelæggelse eller beskadigelse af yngle- og rasteområder for Bilag IV-arter.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. ammoniakdeposition til naturarealer.

9 MULIGE DRIFTSFORSTYRRELSER OG UHELD

I dette afsnit beskrives mulige uheld, der kan føre til væsentlig forøget forurening af luft, jord, overflade- og grundvand samt skade på mennesker, dyr og planter i forhold til normal drift. Desuden beskrives foranstaltninger til begrænsning af risici.

Beskrivelse

Holsegård drives med kvier og kødkvæg, og driften er, sammenlignet med en højteknologisk mælkeproduktion, ekstensiv og robust ift. mulige driftsforstyrrelser og uheld. Der er ikke gyllesystem ifm. staldene, dog opbevares biogasgylle i den største gyllebeholder, og der er ikke spildevand fra malkning og rengøring. Der opbevares ikke pesticider eller handelsgødning på ejendommen, og veterinærmedicin kun i meget begrænsede mængder.

Mulige uheld koncentrerer sig derfor om korrekt håndtering og udbringning af dybstrøelse og biogasgylle.

Mulige uheld med dieselolie: Lækage på tank og/eller punktforurening, hvor påfyldning finder sted.

Mulige uheld med veterinær medicin: Der er risiko for punktforurening, hvis veterinærmedicin håndteres lemlæddigt. Forebyggelse sker ved at opbevarer medicinen forsvarligt, og leverer evt. medicinrester retur til dyrlæge eller apotek.

Minimering af risiko for uheld

Dieselolie: Opbevares i tank i bygning syd for den store gyllebeholder.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Olie: Ved oliespild fra dieseltank eller maskiner opsuges spild med f.eks. savsmuld eller kattegrus. Olietanke er underlagt lovgivning. Tankene står på fast bund, hvor evt. olielækage er synlig. Ved spild fra olietank spredes ligeledes sugende materiale, som opsamles og afleveres på modtagestation.

Medicin: Uheld med udslip af medicin forebygges ved altid at opbevare veterinærmedicin på korrekt; også medicin, som er i brug. Desuden følges dyrlægens instruktioner, og brugsanvisningen på pakningen.

Generelt gælder, at ved akut forurening af olie, spildevand eller lign, tilkaldes alarmcentralen på 112. Alarmcentralen tilkalder en miljømedarbejder fra Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid.

I stalden og på marken medbringes en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved uheld.

Strømafbrydelse, generelt

Lovgivningen forlanger, at man kan redegøre for, hvordan dyrene beskyttes ved strømafbrydelse.

Alarmanlæg og nødpluk er lovpligtig i stalde med mekanisk ventilation. Det er desuden vigtigt, at dyrene fortsat har adgang til foder og vand.

Strømafbrydelse, Holsegård

For Holsegård gælder:

Vand: Der vil være vand også ved strømsvigt (vandværksvand)

Foder: Der fodres med minilæsser, som ikke er afhængig af strøm.

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for mulige driftsforstyrrelser og uheld og foranstaltninger til begrænsning af risici.

Det vurderes i henhold til klagenævnspraksis, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for håndtering af bl.a. flydende husdyrgødning anses for tilstrækkelige til at imødegå forurening ved et eventuelt udslip, og der er der ikke stillet yderligere vilkår til at forebygge uheld m.v.

Bornholms Regionskommune vurderer, at der skal foreligge en beredskabsplan, som indeholder følgende:

- En plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder/spildevandskilder
- Handlingsplaner for hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres.
- Oplysninger om hvor udstyr til håndtering af forureningsulykker er placeret.

Vilkår

Der er stillet vilkår om udarbejdelse af en beredskabsplan, som indeholder handleplaner for blandt andet, hvordan brand, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrollerede afstrømninger fra møddinger og ensilagepladser samt olieudslip håndteres. Beredskabsplanen ses i bilag 2.

10 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

I dette afsnit beskrives og vurderes, hvordan ansøger gennemfører eller planlægger at gennemføre egenkontrol og management. Desuden beskrives de dokumenter og registreringer, som ansøger skal præstere for at dokumentere, at vilkårene i miljøtilladelsen er overholdt.

Beskrivelse

Management og egenkontrol

- Der udarbejdes den lovpligtige gødningsplan
- Dyr, foderlagre, stalde og oplagring af dybstrøelse efterses i det daglige arbejde
- Der strøs i dybstrøelsen, så gødningsmåtten er tør i overfladen
- Dybstrøelsen oplagres, så der ikke sker afløb af gødningsaft ifm. nedbør

Dokumentation på ejendommen:

- Gødningsplan
- Evt. dokumentation for skadedyrsbekæmpelse

I løbet af få dage kan skaffes:

- Fakturaer på køb og salg af foder
- Sundhedsbemærkninger fra slagteri

Kommunens vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol samt overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.

Vilkår

På baggrund af ovenstående er der stillet vilkår om, at alle vilkår skal være kendt af de ansatte samt om dokumentation for produktionsarealets størrelse, korrekt bortskaffelse af affald mv.

11 SAMLET VURDERING

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at når miljøtilladelsens vilkår overholdes, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Bornholms Regionskommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

På baggrund af husdyrbrugets beliggenhed og de beskrevne ikke-væsentlige virkninger på det lokale miljø, vurderer Bornholms Regionskommune desuden, at det ansøgte ikke vil have grænseoverskridende virkninger.

12 BILAG

Bilagsoversigt:

---

1. Produktionsarealer ansøgt, nudrift og 8-årsdrift
2. Beredskabsplan

Bilag 1. Produktionsareal ansøgt drift

I nudrift og 8-års drift udgør produktionsarealet hhv 395 m² og 775 m². I ansøgt drift udgør produktionsarealet 775 m², ligesom i 8 års driften.

Bilag 2. Situations- og beredskabsplan for Holsegård

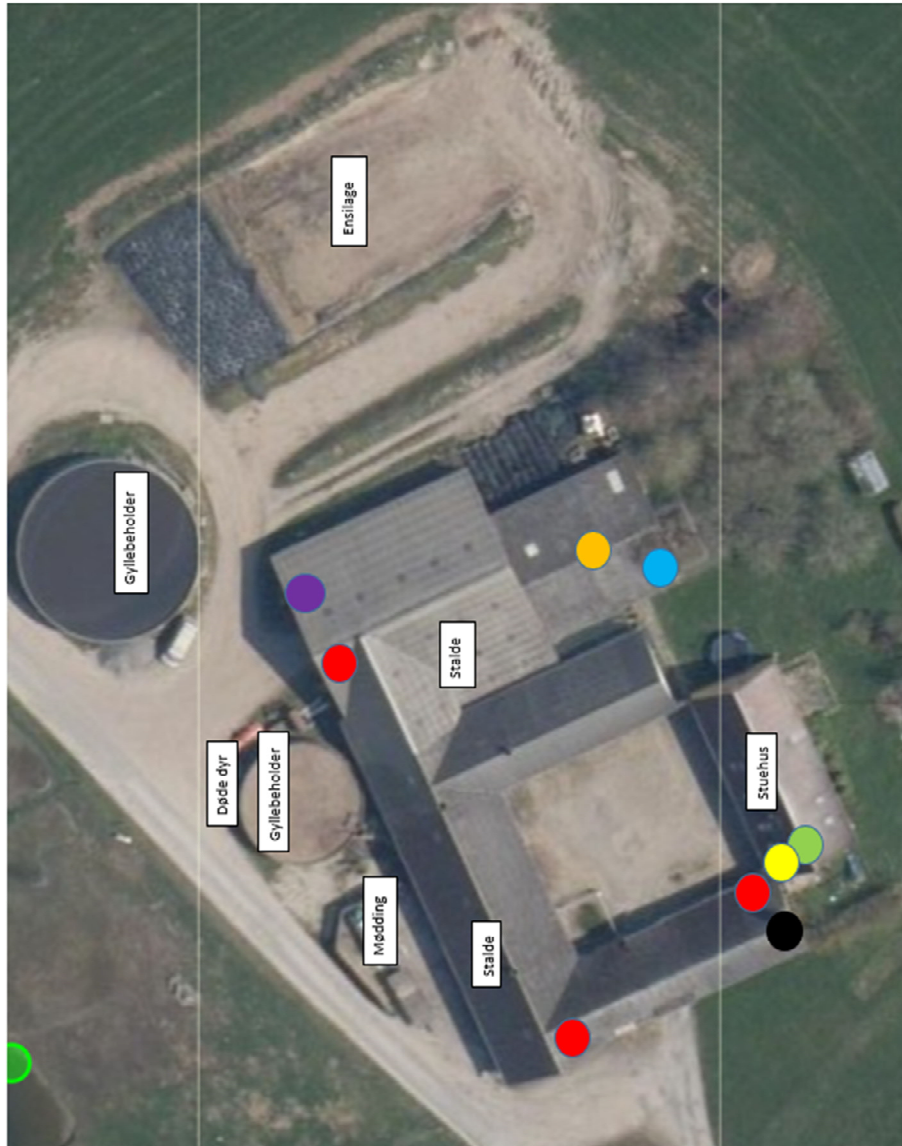
Situations- og beredskabsplan: Holsegård, Brommevej 29, 3760 Gudhjem

vkst

- Brandslukningsmateriel
- Eitavle, afbrydere
- Førstehjælpsudstyr
- Hovedvandhane/stophane
- Halm
- Diesellole
- Fyringsolie

Telefonliste

Brandvæsen	112	☐
Ambulance	112	
Miljømyndighed	112	
Akut. Tif.	1818	
Jeppe	2726 8417	
Dyrlægegården	5691 1999	
El og Vvs Center	5649 2001	
Nærmeste hjertestarter	Stangevej 1, 3760 Gudhjem	

Personskade	Brand – instruks	Gylle – overløb	Kemikalie og oliespild
<p>Ring 112 ved alvorlig skade og oplys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adresse og det nummer du ringer fra • Hvad er der sket og hvordan er personens tilstand? • Adgangsveje. <p>Yd førstehjælp, hvis det er muligt.</p> <p>Førstehjælpsudstyr er placeret – se kort</p> <p>Nærmeste hjertestarter er placeret ved Stangevej 1, Gudhjem.</p> <p>Kontakt lægevagten ved lettere skade.</p> <p>Ring til Jeppe 2726 8417</p>	<p>Ring 112 og oplys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adresse og det nummer du ringer fra • Hvad der er sket, og at det er en gårdbrand • Er der tilskadekomne – hvor mange? • Er dyrene kommet ud? – art og antal, der er fanget. <p>Ring til Jeppe 2726 8417</p> <p>Start rednings- og slukningsarbejde, hvis det er forsvarligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evakuer dyr. • Fjern trykflasker, olie, kemikalier og gødning. <p>Hvis det ikke er muligt at slukke branden, så luk døre og vinduer. Tag imod brandvæsenet og vis dem kortene.</p> <p>Oplys om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adgangsveje - Hvor det brænder og omfang - Tilskadekomne og dyr, der ikke er i sikkerhed. 	<p>Ring 112 ved større overløb af eller ved brud på gylletank og oplys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adresse og det nummer du ringer fra • Hvad der er sket og hvor meget, der er løbet ud • Er der risiko for forurening af vandløb eller vandboring? <p>Ved mindre spild ring kun til miljømyndighederne.</p> <p>Ring til Jeppe 2726 8417</p> <p>Forsøg opdæmning for at undgå, at gyllen løber ned i vandløb eller afløb.</p> <p>Opdæmningen kan ske med jord og/eller halm.</p> <p>Er gyllen løbet til dræen, så laves opdæmning af vandløbet med jord og/eller halm.</p> <p>Modtag miljømyndighed evt. brandvæsen og orienter om sted, omfang m.v.</p>	<p>Ring 112 ved større overløb af kemikalier og olie og oplys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navn, adresse og det nummer du ringer fra • Hvad der er sket, og hvor meget der er løbet ud. • Er der risiko for forurening af vandløb eller vandboring? <p>Ved mindre spild ring kun til miljømyndighederne.</p> <p>Ring til Jeppe 2726 8417</p> <p>Forsøg opdæmning for at undgå at kemikalier/olie løber ned i vandløb eller afløb.</p> <p>Opdæmningen kan ske med jord og/eller halm.</p> <p>Er kemikalier/olie løbet til dræen, så laves opdæmning af vandløbet med jord og/eller halm.</p> <p>Modtag miljømyndighed evt. brandvæsen og orienter om sted, omfang m.v.</p>

<p>Stophaner og hovedafbrydere</p> <p>Elektricitet: Afbrydere er placeret – se kortet.</p> <p>Vand: Hovedhanen er placeret – se kortet.</p> <p>Ring til Jeppe 2726 8417</p>	<p>Strømsvigt</p> <p>Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lign.</p> <p>Ved strømsvigt på over 2 timer, ring til el leverandør og hør om varighed af udfaldet</p>	<p>Transport af bekæmpelsesmidler</p> <p>Kemikalier opbevares i lukket rum.</p> <p>Under transport er bekæmpelsesmidlerne beskyttet mod stød m.v. i en lukket kasse.</p> <p>Der kan medbringes en pakke savsmuld/kattegrus, plastpose og skovl til evt. opsugning af spild.</p> <p>Medbring altid mobil tlf. til opkald ved uheld.</p> <p>Der er førstehjælpsudstyr og øjensskyllemiddel til rådighed, hvor der arbejdes med midlerne.</p>	
---	--	---	--

